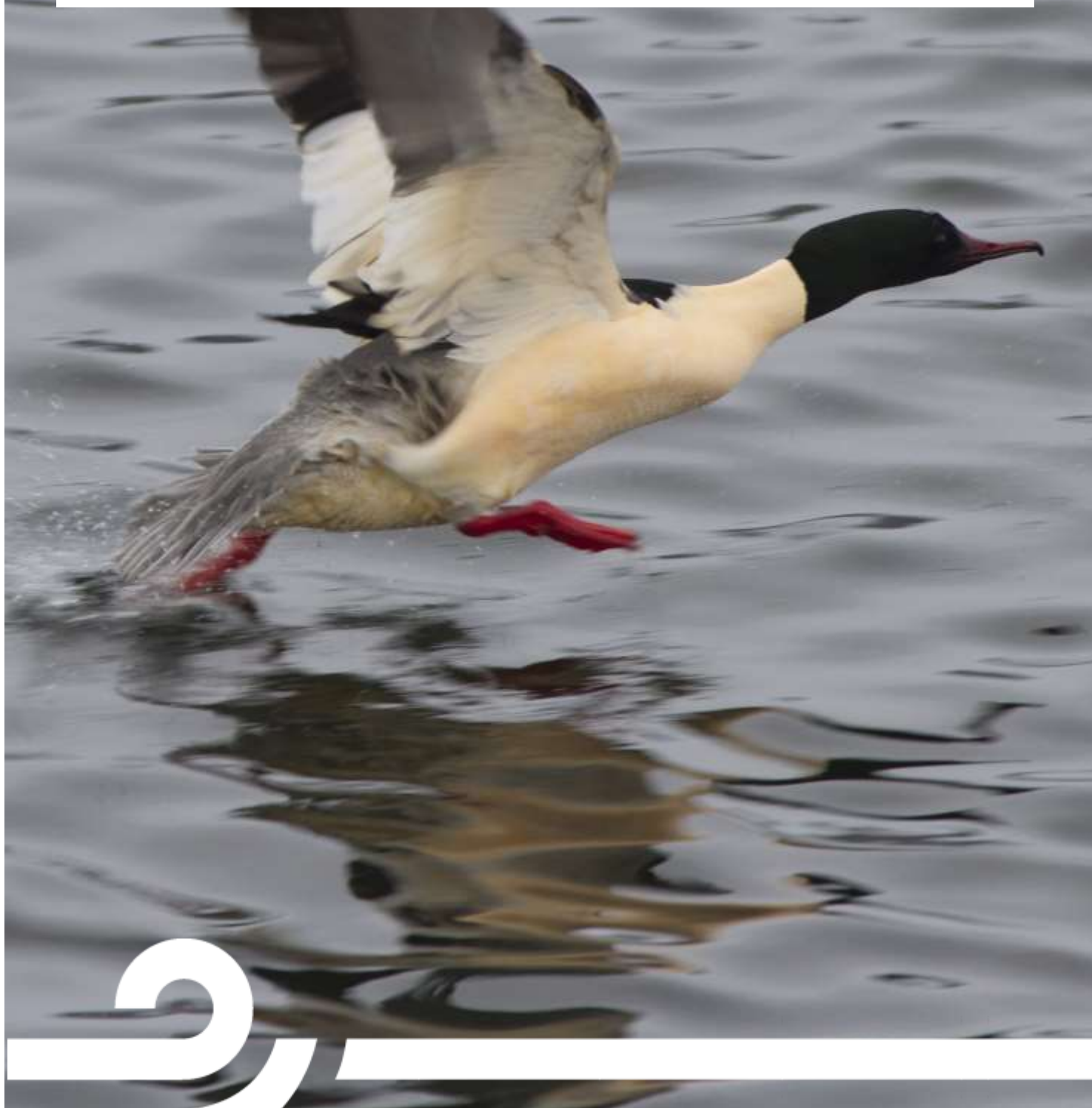

Strategi for socialøkonomiske virksomheder
2015-2020

Forord

Baggrund

Vækstudvalget drøftede på deres møde d. 3. februar 2015 socialøkonomiske virksomheder i forhold til at understøtte indsatsen for at bringe udsatte borgere ind på arbejdsmarkedet. Udvalget ønskede i den forbindelse et oplæg til en strategi for understøttelse af socialøkonomiske virksomheder i Frederikssund Kommune inden sommeren 2015.

Formål

Socialøkonomiske virksomheder repræsenterer en særlig del af arbejdsmarkedet ved at kombinere kommerciel forretning med fremme af sociale, kulturelle, sundheds- eller miljømæssige formål. De har et særligt potentiale for at inkludere udsatte grupper på arbejdsmarkedet og dermed bidrage til, at flere får fodfæste på det ordinære arbejdsmarked og får et mere værdigt liv. Herved mindskes omfanget af borgere på passiv forsørgelse og der skabes forløb og job til borgere, der enten slet ikke kan rummes på det ordinære arbejdsmarked, eller som har behov for brobygning til dette.

Formålet med strategien er at skabe bedre rammebetingelser og vækst i den socialøkonomiske sektor mhp. at skabe beskæftigelse til personer, der ikke kan opnå tilknytning til arbejdsmarkedet på ordinære vilkår. Det vil være til gavn både for den enkelte og for kommunen. Den enkelte vil opleve at kunne klare sig selv og bidrage til fællesskabet, og det vil samtidigt give besparelser på de sociale ydelser, ligesom socialøkonomiske virksomheder bidrager med virksomhedsskat, personskat og øget købekraft.

Det kan i lighed med de andre initiativer i den kommende vækst- og erhvervs politik understøtte Byrådets ønske om øget vækst og dynamik i kommunen. Strategien kan medvirke til at skabe vækst i alle hjørner. Grundfilosofien er, at der er plads til og brug for alle.

Socialøkonomiske virksomheder har endvidere med deres tydelige sociale og bæredygtige profil særligt gode forudsætninger for at engagere frivillige. De appellerer således i højere grad frivillige til at engagere sig i samfundsnyttige opgaver. Herved styrkes medborgerskab og sammenhængskraft i samspillet mellem den private og frivillige sektor.

Strategi

Strategien er for perioden 2015-2020. Da det er første gang Frederikssund Kommune har udarbejdet en strategi for socialøkonomiske virksomheder, og kommunens erfaringer på området er begrænset, anbefales det, at strategien revideres efter 2 år.

Fakta

Definition:

En socialøkonomisk virksomhed er en privat virksomhed, der tjener penge på almindelige markedsvilkår med det formål gennem sit virke og indtjening at fremme særlige sociale og samfundsgavnige formål.

Kriterier:

Der er en række kriterier, der skal opfyldes for, at en virksomhed kan blive en registreret socialøkonomisk virksomhed.

Kriterier:

- **Socialt formål**
Virksomhedens primære formål har samfundsgavnlig karakter med et socialt, beskæftigelses-, sundheds-, miljømæssigt eller kulturelt sigte, som desuden fremmer aktivt medborgerskab.
- **Væsentlig erhvervsdrift**
Virksomheden har et væsentligt element af erhvervsdrift ved salg af serviceydelser eller produkter, som udgør en betydelig del af dens omsætning.
- **Uafhængighed af det offentlige**
Virksomheden fungerer uden væsentlig offentlig indflydelse på ledelsen og driften af virksomheden.
- **Inddragende og ansvarlig ledelse**
Virksomheden involverer ansatte, kunder, samarbejdspartnere og interessenter og har en etisk forsvarlig ledelse.
- **Social overskudshåndtering**
Virksomheden bruger primært sit overskud til at fremme sociale formål, reinvestere i egen virksomhed eller i andre socialøkonomiske virksomheder. En begrænset andel af overskuddet kan udbetales som udbytte til investorer.

Målgrupper

Vi har valgt at dele målgruppen op i to.

Målgruppen for strategien er iværksættere og virksomheder, mens målgruppen for indsatsen er de udsatte borgere, der ikke kan opnå beskæftigelse på ordinære vilkår.

Det kan være:

- Fleksjobvisiterede med lille arbejdsevne, som f.eks. kun kan arbejde få timer
- Nogle personer i ressourceforløb
- Udsatte kontanthjælpsmodtagere, herunder unge og indvandrere, der er i risiko for at ende i førtidspension, samt nyankomne flygtninge med særlige udfordringer som f.eks. traumer

-
- De mest udsatte kontanthjælpsmodtagere
 - Førtidspensionister
 - Udsatte personer uden for systemet (f.eks. hjemløse, misbrugere, selvforsørgende langt fra arbejdsmarkedet)

Modeller

Vi ønsker med strategien at understøtte socialøkonomiske virksomheder og socialøkonomiske arbejdspladser ud fra nedenstående overordnede modeller. Det er ikke nødvendigvis et spørgsmål om at vælge den ene model frem for den anden, der er ofte tale om en kombination. Vi har endvidere identificeret en række indsatsområder, der skal følges de kommende år for at kunne implementere strategien i praksis.

Nye iværksættere:

Iværksættere med en god forretningside ønsker at etablere en socialøkonomisk virksomhed.

Indsatsområde:

Det vil kræve råd og vejledning om drift af socialøkonomiske virksomheder, hjælp til markedsafdækning, forretningsplaner og anden iværksætterrådgivning.

Det kunne evt. understøttes af et miljø/ fællesskab for socialøkonomiske virksomheder, hvor matchmaking er i fokus.

Eksisterende virksomheder:

Eksisterende virksomheder outsourcer/ afkober en del af deres produktion til en socialøkonomisk virksomhed.

Fordelen ved denne model er, at de eksisterende virksomheder i forvejen har stor viden om virksomhedsdrift samt ofte har den administrative bistand i den eksisterende virksomhed.

Indsatsområde:

Det vil kræve en del opsøgende arbejde og ikke mindst identificering af, hvilke eksisterende virksomheder, der kan outsource en del af deres produktion til en selvstændig socialøkonomisk virksomhed. Her kan bl.a. være tale om virksomheder, der oplever flaskehalsproblemer og/ eller virksomheder med en løntung produktion, som de ellers overvejer at flytte ud af landet.

Ud over identificeringen skal der være en tæt dialog med de pågældende virksomheder med henblik på på sigt at indgå aftaler med dem. Her er det vigtigt at understrege, at virksomhederne selv skal kunne se meningen med det og selv kan drifte det fremadrettet.

Det lokale erhvervsliv bør også tage ejerskab og det bør sikres, at det er lokalt forankret i området. Det er vigtigt at have ambassadører for området, der selv kan se meningen og udbyttet med indsatsen.

Kommunale tilbud:

Kommunen driver i dag kommunale beskæftigelsestilbud såsom Cafe Danner, som man kunne overveje at omdanne til en socialøkonomisk virksomhed.

Indsatsområde:

Det vil kræve en nærmere identificering af, hvilke tilbud der er relevante i den sammenhæng. Det vil endvidere kræve, at tilbuddene kan drives som selvstændige forretninger, og derfor, at der er et forretningskoncept tilstede.

Der skal samtidigt findes iværksættere, der har lyst til at eje og drive virksomhederne efterfølgende.

Indkøb:

Kommunen kan vælge at foretage en del af indkøbet hos socialøkonomiske virksomheder inden for de retlige rammer af kommunalfuldmagten samt de EU-retlige regler. Kantine kunne fx vælge at købe grøntsager til deres madproduktion hos socialøkonomiske virksomheder, ligesom der kan være andre forretningsområder, der kan være interessante. Udbud med kontraktsskrav om socialøkonomisk virksomhed kunne også overvejes.

Indsatsområde:

Mulighederne i indkøb hos socialøkonomiske virksomheder skal afdækkes nærmere. Det forventes, at der træder en ny udbudslov i kraft pr. 1. oktober 2015 og senest 1. april 2016. Endeligt tidspunkt kendes på nuværende tidspunkt ikke. Forventningen er, at det til en vis grad vil forbedre offentlige myndigheds muligheder for at tage sociale hensyn i forbindelse med indkøb. Der gives fx mulighed for at reservere kontrakter til beskyttede værksteder og økonomiske aktører, når mindst 30 pct. af de berørte arbejdstagere er handicappede eller dårligt stillede personer. Det er også muligt at tilrettelægge udbudsprocessen, så det er nemmere for socialøkonomiske virksomheder at afgive tilbud ved opdeling i mindre kontrakter. Der har også i den gamle lov været disse muligheder, men det er forventningen, at mulighederne bliver mere konkrete og skærpede.

Hvad potentialet er for socialøkonomiske virksomheder ift. kommunens indkøb af varer og tjenesteydelser eller muligheder indenfor bygge- og anlægsområdet, der dels ikke er underlagt udbudsreglerne grundet enten størrelsen på indkøbet eller selve indkøbets indhold eller dels er indenfor områder, hvor kommunen fremadrettet ønsker at reservere kontrakter til socialøkonomiske virksomheder via udbud, fordrer en nærmere analyse.

Generelt ser indkøbsbilledet overordnet set ud således for 2014:

Offentlige myndigheder	272 mio. kr.
Bygge og anlæg	138 mio. kr.
Aftale	256 mio. kr.
Ingen aftale	186 mio. kr.
Svært at konkurrenceudsætte (botilbud, foreninger, licens mm.)	252 mio. kr.

Vi har ikke tidligere i kommunen haft fokus på socialøkonomiske virksomheder, hvorfor potentialerne herfor skal kortlægges. Det omhandler i princippet alle ovenstående områder med undtagelse af offentlige myndigheder. Det anbefales, at der kortlægges mulige socialøkonomiske virksomheder og ud fra deres ydelser foretages en konkret analyse af potentialet i forhold til ovenstående områder.

Det anbefales endvidere, at det, i forbindelse med den årlige revidering af Udbuds- og indkøbsstrategien, drøftes, hvorvidt socialøkonomiske virksomheder skal tænkes ind i strategien.

Samarbejdspartnere

Der bør etableres et tværgående samarbejde, der kan understøtte indsatsen i kommunen. Jobcentret, Erhvervskoordinatoren, Socialområdet, Frederikssund Erhverv samt virksomheder og iværksættere bør arbejde sammen og løbende indgå i tæt dialog.

Organisering

Kommunens rolle:

Det er ikke en kommunal opgave at etablere virksomheder – heller ikke socialøkonomiske. Kommunen kan i stedet understøtte arbejdet på flg. måde:

- Jobcentret og Socialområdet skal sikre kontakt og samarbejde med virksomhederne mhp. at sikre et flow af ansatte til de socialøkonomiske virksomheder.
- Erhvervskoordinatoren skal supportere socialøkonomiske virksomheder på samme måde som andre eksisterende og kommende virksomheder og iværksættere i kommunen.

Hensigten er, at det skal være nemt for socialøkonomiske iværksættere og virksomheder at etablere og drive virksomhed i kommunen.

Frederikssund Erhvervs rolle:

Frederikssund Erhverv (FE) står allerede i dag for kommunens erhvervsservice overfor iværksættere og virksomheder. Den service bør også fremover tilbydes socialøkonomiske virksomheder som en del af den almene virksomhedsservicering.

De skal sikre samspil ml. kommune, FE, virksomheder og iværksættere, opøge virksomheder, orientere om muligheder samt rådgive og vejlede om etablering, drift og udvikling samt etablere partnerskaber gennem netværk.

Herudover bør de også:

- Sikre matchmaking ml. ildsjæle, virksomheder og kommunen
- Samarbejde med eksisterende virksomheder ift. evt. at outsource en del af produktionen til en socialøkonomisk virksomhed
- Afdække muligheder ift. salg og samarbejde med kommunen og andre offentlige myndigheder i samspil med kommunen

Fokus på socialøkonomiske virksomheder er på nuværende tidspunkt ikke skrevet ind i resultatkontrakten med FE på erhvervsområdet, men bør være det fremadrettet. Indsatsen overfor socialøkonomiske virksomheder og mulighederne heri skal indarbejdes som en del af pakken.

Økonomi

Der har ikke tidligere, hverken i kommunen eller i Frederikssund Erhverv, været fokus på mulighederne ift. socialøkonomiske virksomheder.

Hvis Byrådet vælger at afsætte 1 projektårsværk i opstartsperioden, vil det være muligt at løbe indsatsen i gang og opdyrke potentialet.

Medarbejderen vil alene skulle arbejde med socialøkonomiske virksomheder. Det er gjort med succes i Ikast-Brande. De har valgt at have 1 indgang og 1 udgang for socialøkonomiske virksomheder. De har ansat en medarbejder med erfaring fra det private erhvervsliv, der arbejder tæt sammen med Jobcentret i kommunen. Han er placeret i staben for at få den kortest mulige kommandovej, og har ellers fået meget frie hænder til at arbejde med området. Han er samtidig godt hjulpet på vej af et godt erhvervsklima i kommunen og et stort foreningsengagement. Han opsøger virksomheder, understøtter ideer/ er ideskaber, rådgiver og vejleder, arbejder med branding og markedsføring samt indgår i en tæt dialog med virksomhederne.

Det er vanskeligt på forhånd at udregne de økonomiske gevinster ved ansættelsen af 1 projektårsværk, da det bl.a. afhænger af antallet af jobs, der bliver

skabt, antal timer de udsatte borgere er i beskæftigelse samt varigheden af ansættelserne.

Administrationen har udarbejdet et beregningseksempel, der viser besparelsen ved en borger på ledighedsydelse, der får et fleksjob på 9 timer pr. uge - et gennemsnitligt fleksjob. Nettobesparelsen ved fleksjobbet er ca. 51.276 kr. Det vil sige, at der skal mindst ca. 10 "gennemsnitlige" fleksjob til for at finansiere en ekstra medarbejder med en årsløn på 500.000 kr. Se særligt bilag med beregningseksempel.

Det er ikke administrationens forventning, at der kan skabes jobs umiddelbart efter en evt. projektansættelse. Medarbejderen vil skulle bruge en del ressourcer i opstartsfasen på at afdække forholdene nærmere og igangsætte konkrete initiativer på området i tæt samarbejde med Frederikssund Erhverv.

Eksterne finansieringsmuligheder

Der er fra landspolitisk hold stort fokus på socialøkonomiske virksomheder. Der er bl.a. etableret et Center for Socialøkonomiske Virksomheder, ligesom der er etableret social start up, det sociale vækstprogram og den sociale kapitalfond.

Dette område skal afdækkes nærmere, og herunder med særligt fokus på, om der kan hentes ekstern finansiering til at understøtte arbejdet med socialøkonomiske virksomheder.

Den Europæiske Socialfond skriver bl.a., at socialøkonomiske virksomheder, eventuelt i partnerskab med fx offentlige myndigheder, NGO'er, frivillige organisationer, selvejende institutioner etc. kan søge EU's medfinansiering. Det kan bl.a. søges medfinansiering til:

- Fremme af socialøkonomisk iværksætteri gennem rådgivning, uddannelse, netværk, udviklingsaktiviteter etc.
- Forbedring af mulighederne for at teste og gennemføre afknopning til socialøkonomiske virksomheder fra øvrige offentlige/private aktiviteter.
- Rådgivning om forretningsmodeller, -udvikling og -drift, adgang til kapital samt støtte til skalering
- Udviklingsprojekter mellem socialøkonomiske virksomheder og offentlige myndigheder med fokus på inklusion og beskæftigelse af udsatte ledige.

Anbefaling:

Det anbefales, at:

- Kommunen har alle ovenstående modeller på hylden, men at indsatsen fokuseres på større, eksisterende virksomheder, der har kræfterne til at føre ideerne ud i livet.
- Kommunen understøtter initiativer, der kan "stå selv" og ikke skal drives af kommunale midler. Der skal være tale om bæredygtige forretningsmodeller.
- Kommunen opruster med 1 projekt-årsværk for en 2-årig periode, der kan understøtte arbejdet med socialøkonomiske virksomheder.

Implementering af strategien

Handlinger år 1

Det første år bør anvendes til at opkvalificere/ uddanne kommunen og FE ift. socialøkonomiske virksomheder. Det skal samtidigt anvendes til at afdække

potentialet nærmere.

Projektmedarbejderen bør i samarbejde med FE fokusere indsatsen på, at:

- Identificere og vurdere mulighederne i det lokale erhvervsliv
- Afdække muligheder for ekstern finansiering
- Afdække muligheder i kommunens indkøb og udbud

Afdækningen skal anvendes som kickstarter for indsatsen og de initiativer, der skal sættes i gang. År 2 skal anvendes til at igangsætte initiativer, lave opsøgende virksomhed, rådgive, vejlede mv.

Evaluering

Det anbefales, at strategien evalueres efter 2 år ved projektansættelsens ophør. Byrådet bør i den forbindelse tage stilling til, hvorvidt indsatsen skal indarbejdes i den nuværende virksomhedsindsats eller om kommunen skal arbejde ud fra en mere omfattende strategi på området.

Hvis Byrådet vælger en mere omfattende model kunne det overvejes, om der på sigt skal arbejdes for etablering af virksomhedsfællesskaber i kommunen, hvor flere mindre socialøkonomiske virksomheder fx deler fysiske faciliteter, medarbejdere med specialiserede kompetencer, netværk mv. og som sammen stiller en række pladser til rådighed for udsatte borgere. Det ønsker de bl.a. at etablere i Kolding (Staldgården) og i Ikast-Brande Kommune (Vision Vestergade). Det anbefales dog ikke, at kommunen pt. forfølger dette på det spæde stadie, vi er på. Arbejdet med socialøkonomiske virksomheder bør i starten fokuseres på at afdække og opdyrket potentialet nærmere og få skabt erfaringer på området.

**Frederikssund
Kommune**

Udvikling
Torvet 2
3600 Frederikssund

Telefon 47 35 10 00
Telefax 47 35 10 99

www.frederikssund.dk
